

Årsredovisning

2012

Svenska avdelningen av
Internationella
Juristkommissionen

Stora Nygatan 26
111 26 Stockholm

I. INLEDNING

Svenska Avdelningen av Internationella juristkommissionen (ICJ-S) ska enligt sina stadgar främja mänskliga rättigheter och tillämpningen av rättsstatens principer.

Detta sker bland annat initierandet och genomförandet av såväl nationella som internationella projekt samt genom opinionsbildande arbete. Till grund för ICJ-S ställningstaganden ligger det internationella regelverket för främjandet av de mänskliga rättigheterna. Vidare är ICJ-S målsättning är att i högre utsträckning engagera den svenska juristkåren i arbetet med att värna och främja såväl rättsstatens principer som de mänskliga rättigheternas efterlevnad.

II. DEN SVENSKA VERKSAMHETEN

ICJ-S arbetar med kunskaps- och informationsspridande arbete i syfte att skapa debatt och opinionsbilda kring aktuella juridiska frågor som berör verksamhetens övergripande och långsiktiga uppdrag. Politiker och andra beslutsfattare är därmed en viktig målgrupp för ICJ-S arbete i Sverige, men även jurister som representerar juridikens olika discipliner.

ICJ-S är en medlemsbaserad organisation. Verksamma jurister och juridikstuderande med ett särskilt intresse för mänskliga rättigheter eller för andra frågor som ICJ-S arbetar med, kan engagera sig i verksamheten. För att engagera ett större antal medlemmar har ICJ-S deltagit vid olika informationsmöten

och inlett samarbete med andra MR-organisationer.

1. Arbetsgruppernas verksamhet

Under 2012 har två arbetsgrupper befattat sig med det svenska rättsystemet. Fokus för arbetsgruppernas verksamhet har varit utsatta grupper inom rättsväsendet med särskilt fokus på barns och asylsökandes grundläggande processuella rättigheter.

1.1. Barngruppen

Under 2012 formades Barngruppen ordentligt och ny struktur sattes upp för arbetet. Arbetsgruppen ingick i ett samarbete med Barnrättsbyrån vid Ersta Diakoni där, där gruppens medlemmar stöttat byrån i olika juridiska frågor med fokus på barnets rättigheter. Bland annat skrev arbetsgruppen förslag till överklagan och två mindre utredningar kring boendefrågor. Arbetsgruppen hjälpte även till med utvisningsärenden. Utöver detta påbörjades arbetet för 2013 års seminarieriserie.

Arbetsgruppen fick under året flera nya medlemmar.

Ansvariga för arbetsgruppen är Alexandra Frenander och Desirée Lindqvist.

1.2. MR-kritik mot Sverige

Under året har ICJ-S fortsatt med sitt engagemang inom ämnet MR-kritik mot Sverige. En arbetsgrupp har tillkommit under våren som avser att engagera sig närmare i frågorna förhållanden vid förvar av asylsökande samt verkställighet av utvisningar. Arbetsgruppen kommer

att anordna debatter och författa artiklar med anknytning till dessa ämnen samt undersöker möjligheten att arbeta med dessa frågor på längre sikt, t.ex. i form av ett samarbete med Uppsala universitet inom ramen för Impact-programmet.

Ansvarig för arbetsgruppen är Julia DeMarinis-Giddings.

2. Seminarier

Under året 2012 anordnade ICJ-S månatligen seminarium kring ett eller flera aktuella juridiska frågor. Seminarierna var välbesökta och mycket uppskattade.

I januari anordnades ett seminarium med anledning av tioårsdagen av utvisningen av de två egyptiska medborgarna 2002. I februari hölls ett seminarium i konstitutionell rätt med fokus på den nyligen ikraftträdde ungerska grundlagen och ett seminarium om ICJ-S rättegångsobservationer i Västsahara. I mars anordnades ett seminarium om USA:s kontraterrorlagstiftning. I april samordnade ICJ-S ett seminarium om den ungerska konstitutionen tillsammans med Utrikespolitiska Institutet och bidrog även med moderator till seminariet. Under april månad anordnade ICJ-S även ett seminarium med anledning av att Internationella brottmålsdomstolen varit verksam i tio år och att den första domen meddelats (*Prosecutor vs Thomas Lubanga*). I maj anordnades ett seminarium med fokus på företagsansvar (*corporate social responsibility*) samt filmvisning om situationen i Västsahara. Juni månad avslutades med en mingelkväll för såväl nya som gamla medlemmar i Summit's fina lokaler där temat för kvällen var juristers *pro bono*-arbete för de mänskliga rättigheterna. Sista seminariet inför

sommaren anordnades med den högaktuella situationen i Syrien som tema.

Efter sommaruppehållet inleddes hösten med en workshop i mänskliga rättigheter i samarbete med BioRio efter visning av dokumentärfilmen om Olof Palme. I september deltog även ICJ-S f d ordförande Joakim Nergelius som panelist vid ett seminarium om Ungern anordnat av Svenska PEN och ICJ-S ordnade ett mycket välbesökt seminarium om de rättsliga aspekterna kring fallet Julian Assange. I oktober anordnades ett inflyttningsmingel för medlemmarna med Hans Corell som huvudtalare i ICJ-S nya lokal på Stora Nygatan i Gamla stan. I november samordnade ICJ-S ett seminarium om vapenhandelsavtalet (Arms Trade Treaty, ATT) tillsammans med Fonden för mänskliga rättigheter och Kristna Fredsrörelsen. I november anordnades dels ett seminarium på kansliet om svensk sexualbrottslagstiftning och dels ett seminarium gällande situationen för människorättsaktivister i Belarus. I början av december anordnades ett informations- och rekryteringsseminarium gällande att bedriva rättegångsobservationer i Västsahara. Verksamhetsåret 2012 avslutades med ett julmingel för medlemmarna i mitten av december.

3. Remissyttranden

Av de lagförslag som lagts under året har ICJ-S yttrat sig genom remissvar angående följande utredningar:

- SOU 2012:13 – En sammanhållen svensk polis – betänkande av polisorganisationskommittén
- Ds 2011:44 – Polisens tillgång till signalspaning i

försvarsunderrättelseverksamhet

- SOU 2012:44 - Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott – betänkande av utredningen om vissa hemliga tvångsmedel

4. Informationsverksamhet

ICJ-S närvarade vid Juristdagarna vid Stockholms universitet (där ICJ-S bord bemannades av Oskar Eriksson och Angelica Rigborn) den 17-18 oktober och vid JiA-dagarna vid Lunds universitet (där ICJ-S bord bemannades av Angelica Rigborn och Caroline Mitt Holm) den 23-24 oktober.

5. Per Anger-priset

ICJ-S medverkade även under 2012 i nomineringskommittén till Per Anger-priset, som årligen delas ut av Forum för levande historia för främjandet av humanistiska och demokratifrämjande insatser.

ICJ-S representant i nomineringskommittén är Mai Greitz. Övriga ideella organisationer i nomineringskommittén är; Amnesty, Diakonia, Reportrar utan gränser, Rädda barnen, Svenska FN-förbundet, Civil Rights Defenders, Svenska kyrkan och Röda Korset.

Per Anger-priset instiftades av regering 2004 och 2014 är det således 10-års jubileum för priset. Detta kommer att uppmärksammas i samband med MR-dagarna i Umeå och ICJ-S är med i arbetsgruppen för jubileet. Arbetsgruppen planerar bland annat att producera en bok och en webbsida med information om tidigare Per Anger-pristagare. Det finns även planer på att bjuda in tidigare pristagare till jubileet alternativt producera korta filmer

med intervjuer om deras arbete för mänskliga rättigheter och vad som hänt sedan de tilldelades priset.

6. Samarbete med övriga organisationer

ICJ-S har under det gångna året samarbetat bland annat med följande organisationer: Fonden för mänskliga rättigheter, Svenska FN-förbundet, Emmaus Stockholm, Kristna Fredsrörelsen, Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter och Utrikespolitiska Institutet.

III. ICJ-S ADMINISTRATION

1. Styrelsen och styrelsearbetet

Styrelsen har under 2012 sammanträtt 13 gånger.

Årsmötet hölls den 15 maj på ICJ-S:s kansli på Järntorget 78 i Gamla stan, Stockholm.

Årsmötet beslöt att välja Anders Endsjö, Alexandra Frenander, Caroline Mitt-Holm, Hanga Sántha, Natalie Franke, Karin Lycke Larsson, Mai Greitz, Lisa Staxäng, Oskar Eriksson, Iman Bayazi, Julia DeMarinis-Giddings, Per Stadig, Desirée Lindqvist och Niosha Esfahani till ledamöter i ICJ-S styrelse.

Årsmötet beslöt att välja jur. kand. Hanga Sántha, jur. kand. Caroline Mitt Holm till ICJ-S ordförandeduo.

På grund av personliga skäl avgick Karin Lycke Larsson, Iman Bayazi, Oskar Eriksson och Niosha Esfahani som styrelseledamöter.

2. Medlemmar

Under året som har gått har ICJ-S gjort intensiva ansträngningar för att öka medlemsantalet och värva flera engagerade jurister till arbetsgrupperna.

3. Ekonomi

Från den 10 mars 2009 hanteras bokföringen av en extern konsult, auktoriserad redovisningskonsult Helen Bådner. Bokföringen togs för 2012 över av extern konsult, redovisningsekonom Jan Berggren.

Revisionen sköts av Patrik Zettergren, Fyrtoftet Revisionsbyrå.

4. Kontor

ICJ-S flyttade i oktober 2012 till nya lokaler på Stora Nygatan 26, även i fortsättningen i Gamla stan i Stockholm. Hyran var under 2012 3500 kronor per månad för 1 plats. Från 2013 är hyran 4000 kronor i månaden. ICJ-S delar arbetsplats med Apply Human Rights.

5. Kansliets verksamhet

Kansliet har hållit måndagsmöten varje vecka utom vid helgdagar samt vid sommar- och vinterledigheter. Morgonmötena har löpt enligt en fastlagd rutin med genomgång av veckans schema, möten, post, fakturor och annat av administrativ karaktär. Sammanfattning från kanslimötena har skickats ut till styrelsen. Kansliet har också ansvarat för ICJ-S nyhetsbrev som har skickats ut i slutet av varje månad med en sammanfattning av den gångna månadens verksamhet till medlemmarna.

Till kansliet är en ny bärbar dator och ett uppdaterat Office-program inköpt.

6. Praktikanter 2012

Oskar Eriksson, Mai Greitz, Felix Hendar, Amanda Ruuth, Alexandra Letterfors, Helén Ranelius, Jasmine Amini, Angelica Rigborn och Caroline Hedvalls praktiserade under 2012 på ICJ-S.

IV. INTERNATIONELLA PROJEKT

1. Västsahara

Under 2012 genomfördes två rättegångsobservationer i El Aíun respektive i Rabat. Observationerna finansierades genom de medel som beviljats ICJ-S från Folke Bernadotte-akademien. Även arbetsgruppen kopplad till rättegångsobservationerna och de mänskliga rättigheterna i Västsahara fortsatte att vara verksam under året. Arbetsgruppen hade regelbundna möten och anordnade bland annat ett antal seminarier med fokus på den folkrättsliga situationen i Västsahara, en filmvisning om Västsahara tillsammans med Emmaus Stockholm på BioRio i Stockholm samt publicerade debattartiklar och pressmeddelanden kopplade till temat. Arbetsgruppen bevakade även en rättegång vid Göteborgs tingsrätt som rörde frågan om olovligt fiske i Västsaharas territorialvatten.

Projektansvariga är Caroline Mitt Holm och Hanga Sántha.

2. Gaza

Gruppen arbetar med avdelning projekt i Gaza där avdelningen fått stöd för att bedriva ett utbildningsprojekt i Gaza som syftar till att utbilda unga juriststudenter och advokater i mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Gruppen arbetar även tillsammans med Palestinian Centre for Human Rights för att utreda omständigheterna kring gränsfrågor mellan Gaza och Israel., den s.k. Bufferzonen.

Projektansvarig är Per Stadig.

3. Belarus

ICJ-S ansökte och beviljades i mars 2012 medel för ett expertutbyte med fyra belarusiska människorättsorganisationer. Syftet med projektet är att bygga upp och stödja nätverk mellan belarusiska och svenska jurister, samt att sprida kunskap om den rådande situationen i Belarus för de mänskliga rättigheterna och för de som verkar för deras efterlevnad.

Under projektets första del bjöd ICJ-S in representanter från fyra centrala belarusiska organisationer verksamma inom tillvaratagandet av mänskliga rättigheter i Belarus till ett fyra dagars besök i Stockholm. Genom seminarier, föreläsningar och öppna utfrågningar togs olika rättsfrågor, såsom fångars rättigheter, rätten till en rättvis rättegång, rätten till utbildning och dess påverkan på demokratiseringsprocessen upp.

Projektets andra del äger rum i Vilnius i april 2013 med samma inbjudna gäster. Fokus kommer då att vara bland annat offentlighetsprincipen och ombudsmanna-institutet.

Projektansvarig är Mai Greitz.

4. Internationella möten

Under 2012 har ICJ-S tagit emot ett antal internationella besök vid kansliet. Bland dessa finns bland annat Tiina Intelmann, ordförande för Internationella brottmålsdomstolens statsparts församling (under mötet diskuterades bland annat ICC:s utmaningar i framtiden och det civila samhällets roll), Francisco Dall'Anese Ruiz, kommissionären för internationella kommissionen mot straffrihet i Guatemala, CICIG samt Alirio Uribe, människorättsadvokat från det colombianska advokatkollektivet CCAJAR, Colectivo de Abogados de José Alvear Restrepo.

5. Samarbetet med ICJ Genève och övriga nationella sektioner

Under 2012 avslutades projektet European Arrest Warrant som drevs av ICJ-S brittiske systerorganisation JUSTICE och där ICJ-S medverkade som projektpartner.

I december höll ICJ sin 17:e kongress i Genève, där även grundandet av organisationen firades. Temat för kongressen var *Access to Justice* och vid kongressen antogs *Declaration on Access to Justice and Right to a Remedy in International Human Rights systems*.

ICJ-S representerades av ordförande Caroline Mitt Holm samt av kommissionären Claes Sandgren och hedersledamot Lennart Groll.

V. OPINIONSBILDANDE VERKSAMHET

Styrelsen 2012 har särskilda ansträngningar gjorts för att strukturera och utöka ICJ-S opinionsbildande verksamhet. Inom ramen för den opinionsbildande verksamheten har regelbunden omvärldsbevakning utförts i syfte att informera medlemmar om nyheter kopplade till organisationens målsättningar. Pressmeddelanden har skickats ut vid såväl organisationens egna aktiviteter som vid händelser av större karaktär som haft bäring på någon av de frågeställningar eller projekt som ICJ-S för närvarande arbetar med. Med anledning av pressmeddelandena har ICJ-S uppmärksammats i ett stort antal medier, såväl i traditionell media som i sociala medier.

Under året har följande debattartiklar publicerats:

- Ge barn rätt att överklaga internationellt, 27 maj 2012, Svenska dagbladet Brännpunkt (undertecknades tillsammans med BRIS, Rädda Barnen, FN-förbundet m.fl.)
- Sveriges välfärd bör inte finansieras av vapenhandel, 27 juli 2012, SVT Debatt
- EU måste markera mot Marocko, 25 oktober 2012, Newsmill

Ansvarig för arbetsgruppen är Lisa Staxäng.